

D. GAŽI, *Zima u Podravini*

LIT.: Z. Munk, Nenad Gattin (katalog), Zagreb 1969. — I. Zidić, Nenad Gattin i njegov Juraj (katalog), Zagreb 1975. — M. Pejaković, Nenad Gattin, u katalogu: Čovjek i more, Zadar 1992.

GAUSS, Ladislao, slikar (Budimpešta, 1901 — Trst, 1971). Studirao na Akademiji u Budimpešti. Jedan od osnivača »Grupe riječkih modernih slikara« u Rijeci 1928 (Gauss, Wnoucek, Arnold, Antoniazio, Raicich), koja prihvaća umjetnost eur. avangarde. Slikao motive iz Rijeke i Istre, bavio se zidnim slikarstvom, grafikom i grafičkim oblikovanjem. Bio je profesor u Veneciji i Trstu.

GAVAZZI, Milovan, etnolog (Gospić, 18. III. 1895 — Zagreb, 20. I. 1992). Studirao etnografiju i slavistiku u Zagrebu i Pragu. Radio u Etnografskom muzeju (1921–27), od 1927. profesor etnologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Uz istraživački rad na terenu, organizira skupljanje i stručnu obradu etnograf. građe. Bavi se poredbenom etnologijom slav. naroda i s tim u vezi životom i kulturom starih Slavena.

BIBL.: *Praslavenski tkalački stan i tkalačka daštica*, ZNŽO, 1928, 26; *Oko tipa praslavenske preslice*, *Lud slowiański*, 1929; *Oko problema krsta s kukama* (svastika), Zbornik radova III kongresa slovenskih geografa i etnografa u Beogradu, 1930; *Der Aufbau der kroatischen Volkskultur*, Baessler—Archiv für Völkerkunde, 1937; *Problem karakterističnog razmještaja*

V. GECAN, *Na sicilijanskoj cesti*, list iz mape *Ropstvo na Siciliji*

neklih etnografskih elemenata na Balkanu, Sbornik na IV Kongres na slavyanskite geografi i etnografi, Sofija 1938; *Pregled etnografije Hrvata*, I, Zagreb 1940; *Beiträge zur altslawischen Kulturkunde*, Zeitschrift für slawische Philologie, 1954; *Das Kulturerbe der Südslawen im Lichte der Völkerkunde*, Die Welt der Slawen, 1956; *Die kulturgeographische Gliederung Südosteuropas*, Südostforschungen, 1956; *Hoverlica*, Tkalčičev zbornik, II, Zagreb 1958; *Sudbina stare slavenske baštine kod Južnih Slavena*, Beograd 1959; *Zum Megalithentum Südosteuropas*, Paideuma, 1964, 2; *Oko megalitskih tragova uz istočni Jadran*, *Adriatica praeistorica et antiqua*, 1970; *Moždac — Zbornik uz 80. godišnjicu arh. A. Freudenreicha*, Folklor, 1972, 41–43; *Vrela i sudbine narodnih tradicija*, Zagreb 1978.

J. Bil.

GAVRANIĆ, Pavao, slikar (Zagreb, 18. X. 1905 — 16. VII. 1973). Umjetničku akademiju završio 1929. u Zagrebu. Studirao povijest umjetnosti u Zagrebu i Pragu. Bavio se grafikom, rješavao dekorativne grafičke i slikarske zadatke, radio figuralne kompozicije i pejzaže. Izrađivao nacрте za poštanske marke. Bio je nadstojnik grafičkoga odjela na Obrtnoj školi u Zagrebu; od 1954. nastavnik povijesti umjetnosti na Višoj pedagoškoj školi. Izlagao samostalno do 1929. u zemlji i inozemstvu, te na ULUH-ovim izložbama.

BIBL.: *Problem Medulić*, *Jutarnji list*, 7. VI. 1936, 9. V. 1937. i 21. I. 1940; *O švicarskom plakatu*, *Vjesnik*, 24. II. 1952.

F. Bk.

GAŽI, Branko, naivni kipar (Hlebina, 11. XI. 1933 — 23. II. 1976). Brat slikara D. Gažija. U sedamnaestoj godini obolio od distrofije mišića te je na nagovor liječnika počeo rezbariti u drvu. Radio likove iz seoskoga života, meko modelirane i s naglašenim tipičnim pojedinostima. Sudjelovao na skupnim izložbama u Koprivnici, Varaždinu, Čakovcu, Bjelovaru, Hlebinama te u Kstanjevcu na Krki.

GAŽI, Dragan, naivni slikar (Hlebina, 5. VII. 1930 — 23. VI. 1983). Po zanimanju zemljoradnik. Prve pouke dobio 1946. od I. Generalića. God. 1947. upoznaje K. Hegedušića. Prvi put izlaže 1949. u Zagrebu. Radi crteže i akvarele; od 1954. slika na staklu. Pripada drugoj generaciji slikara hlebinske škole; nastavlja tradiciju pučkoga realizma. Slika prizore iz seoskoga života (*Korpari zimi*, 1966; *Žetva u šumi*, 1968; *Ručak u polju*, 1971; *Sajam*, 1973), a poslije 1967. pejzaže u kojima je realistička opservacija obogaćena poetičnim ugođajem (*Zima*, 1969; *Požar*, 1972; *Vjetar*, 1973). U portretima teži istinitosti i izražajnosti (*Portret Mate Bujine*, 1959; *Mrtvi otac*, 1966; *Stari Filip*, 1967). Slika mrtve prirode, često u prostoru dubokih perspektiva. Samostalne izložbe priredio u Zagrebu (1964, s I. Lackovićem), Münchenu (1966, sa S. Večenajem), Rijeci (1967, s I. Lackovićem), Hlebinama, Zürichu (1969), Novari, Splitu (1970, s I. Generalićem i M. Kovačićem), Zlataru (1975, retrospektiva slika i crteža), Münchenu (1976), Karlovcu (1978, s M. Generalićem) i Crikvenici (1978, s M. Kovačićem i I. Večenajem).

LIT.: *O Bihajli-Merin*, *Umjetnost naivnih u Jugoslaviji*, Beograd 1959. — B. Kelemen, *Naivno slikarstvo Jugoslavije*, Zagreb 1969. — G. Gamulin, *I pittori naïfs della Scuola di Hlebina*, Milano 1974. — V. Maleković, *I naïfs croati*, Novara 1975. — V. Crnković, Gaži, Kovačić, Rabuzin, Zagreb 1978. — B. Jelusić, *Hlebinska jesen* 82 (katalog), Hlebina 1982.

GEKAN, Vilko, slikar (Kuželj kraj Broda na Kupi, 16. VI. 1894 — Zagreb, 25. VI. 1973). Slikati je počeo u banjolučkoj gimnaziji (1910), gdje druguje s M. Uzelcem. U Zagreb dolazi 1913. i pohađa priv. slikarsku školu T. Krizmana. U jesen iste godine odlazi na Akademiju u München (E. Heckel, L. Herterich), istodobno polazi Heymannovu priv. slikarsku školu. Mobiliziran, 1914. boravi u Karlovcu, potom je prebačen na Soču gdje je i zarobljen. Iz zarobljeništva, provedena većinom na Siciliji, odlazi na Solunsku frontu kao dobrovoljac. God. 1919–24. živi u Zagrebu, Pragu i Berlinu, 1924–32. u SAD (New York, Chicago), osim 1928, koju provodi u Parizu. Od 1932. do smrti boravi u Zagrebu.

G. je prvi put samostalno izlagao 1921. u Zagrebu. Na izložbama Proljetnoga salona redovno sudjeluje od 1919. Izlagao je s grupama »Nezavisni«, »Oblik« i »Zagrebački umjetnici«, te na drugim skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu (Ženeva, Pariz). Na ranije razdoblje Gecanova slikarstva odlučujuće su utjecala djela M. Kraljevića. U razdoblju rata i zarobljeništva ne slika, ali stvara niz crteža ekspresionističke naravi. Takvih su stilskih obilježja ciklus crteža *Klinika* (1920), mapa litografija *Ropstvo na Siciliji* (1921) te ulja iz dvadesetih godina (*U ropstvu*, 1919; *Kod stola*, 1919; *Odmor pelivana*, 1920; *Cinik*, 1921; *U krčmi*, 1922). U nekim djelima pojavljuju se kubistički oblici, no G. je u biti ekspresionist s osobitim osjećajem za groteskno, halucinantno i neobično. To dolazi do izražaja osobito u figuralnim kompozicijama ali i u portretu, aktu, krajoliku i mrtvoj prirodi (*Tuška*, 1928; *Mrtva priroda*, 1929; *Autoportret*, 1929). God. 1923. u Heinesdorfovom radionicama u Berlinu

V. GECAN, *U krčmi*. Beograd, Muzej savremene umetnosti

svladao je tehniku slikanja na staklu. Nakon restauriranja srednjovj. vitraja izveo je nekoliko djela te vrste u Zagrebu (*Život drvosječe*, 1923/24), potom u Americi. Tamo je slikao portrete i pejzaže, svjetlije palete i sočnijeg poteza, donekle pod utjecajem modernoga francuskoga slikarstva. Od povratka u domovinu do sredine pedesetih godina, kada zbog bolesti prestaje slikati, razrađuje vlastite zasade, no općenito je bliži kolorističkomu intimizmu negoli ranijim ekspresionističkim težnjama (*Karanfili*, 1933; *Uglješa*, 1942). Bavio se grafikom, ilustracijom i karikaturom. Samostalno je izlagao u New Yorku (1926, 1930, 1931 — s D'Agostinom), Karlovcu (1933), Crikvenici (1934) i Zagrebu (1932, 1939 — s F. Šimunovićem, 1954, 1964, 1968). Retrospektivna izložba priređena mu je 1972. u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu.

LIT.: M. Nehajev, Jedno novo ime, Jutarnji list, 24. IX. 1921. — A. B. Šimić, Izložba Vilka Gecana, Savremenik, 1921, 2. — M. Marjanović, Naši umjetnici u Americi, Vijenac, 1927, 3—4. — I. Hergešić, Vilko Gecan, HR, 1932, 10. — J. Draganić, Izložba Vilka Gecana, Novosti, 1932, 278. — J. Ladović, Vilko Gecan, Zagreb 1961. — V. Maleković, Jubilej jednog slikarstva, Vjesnik, 14. VII. 1964. — T. Maroević, Gecanova prisutnost, Telegram, 5.

VII. 1968. — V. i J. Ladović, Vilko Gecan (katalog), Zagreb 1972. — V. Maleković, Ekspresionizam i hrvatsko slikarstvo (katalog), Zagreb 1980. — G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, Zagreb 1987, str. 233—235.

D. Hé.

GEIGERFELD (Geiger, Geigen Felder), Hans Georg, slikar (Novo Mesto, ? — ?, 1681). Monogramom H. G. G. potpisao je oko 1641. tri drvena oltara i oltarne slike dvorske kapele na Ortneku kraj Velikih Lašča, a 1644. osam oltarnih slika za Viher iznad Šentruperta u Dolenjskoj. God. 1659. sklopio je ugovor o pozlaćivanju kipova i slikanju sjedala, propovjedaonice i orgulja u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu. Na temelju značajki njegovih slika u Sloveniji pripisane su mu i slike na oltarima Sv. Dionizija (1675), Sv. Barbare (1675) i Sv. Apolonije (1675) u istoj crkvi, slika Sv. Mihaela u Vugrovcu i slike Sv. Valentina (1677) i Sv. Leonarda u Klanjcu. Njegove se slike odlikuju snažnim, gotovo kiparskim osjećajem za oblik i imaju istaknuto mjesto na prijelazu manirističkoga u barokno razdoblje.

LIT.: Z. Herkov, Građa za povijest umjetnosti, Bulletin JAZU, 1962, 1 i 2; Umetnost XVII stoljeća na Slovenskem (katalog), Ljubljana 1968. — M. Repanić-Braun, Hans Georg Geigerfeld u Hrvatskoj, Peristil, 1990, 33.

L. D.